

Abonamente:

1 Lună:
10 Lei sau 4 Ruble.
3 Luni:
25 Lei sau 12 Ruble.

Pentru preoți și învățători: prețul jumătate.

ROMANIA NOUĂ

Organ de propagandă pentru unirea politică a tuturor Românilor.

Director: Dr. OMISIFOR GHIBU

Iese în fiecare zi de lucru.
Sub conducerea unui comitet alcătuit din Români din toate țările.

Prim-Redactor: Dr. Ion Matelu.

PLATA
PENTRU RECLAME
după
INVOLALA

REDACȚIA, Ulița Gogol No. 39

ADMINISTRAȚIA
Bul. Alexandru cel Bun, Pasaj
Chișinău.

ROMANIA

Intre Nistru și Tisa din vechime adâncă stai Tu, Românie, țară eroică.

Istoria Ta, scrisă cu litere de sânge imi adevărează că Tu, Românie, ai fost o țară de jertfă.

Stând la răspântie, Tu ai fost în trecut straja Apusului.

În lina, Românie, se opriau toate liftele fioroase, care năvălau spre Apus.

Luptând cu ele neconținut, Tu plutiai în sânge, dar sabia din mână n'o slăbiai. Fără număr, fără nici o jale te jăfuiam năvălitorii, lăsând în urma lor părjol și scrum. Mai după fiecare năvală Tu începeai traiul din nou și nu apucau a te întări că da pe se lina iarăși altă năvală de lifte, mai aspră, mai cruntă. Numai prin sângele Tău și prin ale tale aspre suferinți neamurile din Apus au rămas neatînse și au ajuns la nume mare, la cultură înaltă și la bogății neenumărate.

Datoria neamurilor apusene către Tine, Românie, e atâta de mare că ei mai nu sânt vrednici să se plătiască cu ea.

Privind trecutul Tău, prin istoria Ta, Românie, eu nu mă mir de aceea, că Tu azi ești mică în număr și săracă. Eu mă mir de alta, cum Tu, nenorocito, vârsând atâta sânge și răbdând atâtea suferinți n'ai părăsit cu totul acest pământ, dar trăești pe el până azi?!

Trăești mică dar c'un nume eric glorios, cunoscut de toată lumea. Trăești, așteptând în viitorul tău mareț.

Eu cred, Românie chinuită, în viitorul Tău luminat, glorios și plin de fericire.

Tu și azi, fiind trădată de „prieteni” și izbită între dușmani prea puternici, stai sângerată dar cu credință tare în suflet.

Doamne sfinte! Doar dreptatea nu e cu tine?

Doar nu ale Tale părți au fost și sunt încă răpite? Doar nu ai tăi fii plâng până azi, fiind subjugăți altor neamuri fără nici un drept?

Dreptatea e cu Tine și Dumnezeu e cu Tine. Iar dacă Domnul e cu Tine, El, prea puternicul, nu e vrednic să conducă diplomația omenească spre calea dreptății?

Ce înseamnă pentru Făcătorul prea înalt țări

rile uriașe cu toată puterea lor militară și cu toată diplomația lor prea sireată

Unde-i Rusia cea uriașă, care-ți răpise fiica cea mică?

Au nu ea s'a ruinat pierind de sine ca spuma, cu toată puterea ei militară?

S'a dus trădându-te pe tine și izbindu-te în mijlocul dușmanilor Tăi!

Iară Tu, Românie, cu toată nenorocirea Ta de azi, care ne cutremură, stai încă, trăești Trăești prin sufletul fiilor Tăi, Români, plini de credință și de iubire către Maică-sa.

Trăești cunoscută ca o țară eroică nu numai de prieteni, dar și de dușmani. Și vei trăi în veac pentru că viitorul Tău Românie, e răscum-părat c'o plată scumpă: cu sângele și suferința de veacuri a poporului românesc

Preotul A. Murafa

Cuvinte de îmbărbătare

Locotenent-colonelul H. Jates atașat militar american pe lângă guvernul României a trimis cu prilejul plecării sale din Iași — tuturor comandanților ostirilor românești o scrisoare frumoasă de cuprinsul următor:

Scumpe domnule general,

Acum când începe demobilizarea ostilor române, mi s'a părut că ar fi folositor să se răspândească liniștit printre ofițeri, cu vorba și nu prin porunca, ideile acestea:

1. Părerile Aliaților ca și a lumii civilizate este că România a făcut mult pentru cauza lumii. Ea s'a luptat bine și la pacea generală își va primi răsplata.

2. România a trebuit să facă pace din pricina împrejurărilor nenorocite asupra cărora n'avea nici o putere. Când lucrurile se vor schimba, ea va fi iarăși în stare să lucreze contra apăsătorilor ei.

3. Nimeni nu trebuie să se simtă întristat, ci trebuie să fie toți mândri de isprăvile României în trecut și plini de încredere în viitor. Fiecare trebuie să aibă o purtare de veghețoare așteptare, păstrându-și mintea, trupul și energia gata de viitor.

Expoziția despre care am vorbit că va fi deschisă în Chișinău de către artiștii României, cuprinde lucrări de mare valoare națională.

De aceea credem, că toți Moldovenii iubitori de neam, se vor grăbi să o cerceteze zilnic.

Românii de peste Nistru

Românul din tradiție și trai ușor, potrivit climatei și naturii a iubit întotdeauna pădurea, unde se plămădise neamul lui. „Codru-i frate cu Românul” zice poezia populară, care de obicei începe cu „Frunză verde”... Orașele cele mari ale Moldovei s'au ivit la marginea pădurei, înspre stepă sau în ochiurile mari de stepă din mijlocul pădurilor de stejar și fag: Dorohoi, Botoșani, Hârlău, Târgu-Frumoș și Iași sunt la marginea W. și S. a stepei din N. Moldovei. Huși, Vaslui, Bârlad, Roman etc., sunt în ochiuri însemnate de stepă din marginea zonei pădurilor, unde era și pământ de agricultură și pășunat, dar și pădurea cu folioasele ei, aproape.

Deaurile intens împădurite din mijlocul Moldovei sunt și azi mult mai populată ca stepele din N. sau din S. Și e natural aceasta din cauza climatei în care ne găsim și felului de viață agricolă și pastorală ce a avut Românul.

De asemenea în Basarabia populația este mult mai deasă și curat moldovănească în codrii Băcului-Orheiului etc. (vezi o hartă caracteristică, cum e cea etnografică a lui Alexis Noure) decât în ochiul mare de stepă al Bălților sau în stepele Bugacului.

Încă până târziu, după înființarea principatului Moldovei stepele nu erau populată, încât domnitorii Moldovei (prin sec. XVI) împământau pe boeri în „partea pustie” de miază zi (după d. Iorga). Bărăganele lipsite de ape au rămas nepopulate până în secolul trecut, când lumea s'a înmulțit, sau au venit co-

loniști, iar viața s'a înlesnit prin mijloace civilizate. drumuri de fer puturi adânci, agricultură prin mașini, etc. Numai dealungul luncilor, râurilor mari s'au așezat oamenii deacurmezișul stepei, atât în Valahia (Bărăgan), cât și în Basarabia (Bugeac), pentru că acolo, pe lângă pământul de arătură și apa râului sau de subsol, mai erau păcuri de pădure ce înaintau, sau pe pământul aluvionar al luncii, sau pe nisipurile, ce, ca vechi dune, însoțesc malul drept, adesea mai înalt al râurilor. Partea stângă a râurilor fiind mai dulce înclinată, cu pământ mai bun, cu apa din subsol aproape, era partea cea mai priincioasă pentru așezare.

Pentru Sudul Moldovei și Estul Valahiei mai era o zona de chemarea populației, care din cauza desimeii din codri căuta alte locuri; era zona bălților, râurilor mari ca: Dunărea cu gurile ei, Nistrul, Bugul și Niprul etc. Spre cari se îndreptau mai ales mocanii, crescătorii de vite din Carpați, cari făceau an de an drumul cu oile, vara la munte, iarna spre stepă și la baltă. Într'un articol publicat deună-zi în „Neamul românesc” Nr. 59, am arătat însemnătatea acestui fenomen social economic pentru populația cu Români din timpuri străvechi a Dobrogei Nordice, și în special a pădurii tulcene. Același lucru trebuie să se fi întâmplat și cu Transnistria, ținut renumit în vechime și până în secolul trecut pentru creșterea oilor*) Amintirea transhuman-

tei (trepădatului oilor spre munte și spre stepă sau baltă) se păstrează încă și acum, deși atâtea granițe se pun deacurmezișul. Mai sunt și alte cauze cari au împins pe Moldovenii în afară de codrii lor, și anume comerțul cu anumite produse caracteristice Moldovei: în primul rând sarea, apoi fructele și mai ales strugurii și viul, păcurea pentru unsul carelor etc.

Acum, dacă privim harta etnografică a Transnistriei, vedem că Moldovenii sunt așezați în părțile cele mai priincioase de viață și caracteristice Românilor. Pe Nistru sunt pe ambele maluri mai ales dela Dubăsari la vale, de unde valea se lărgeste, are bălți, iar partea stângă prezintă o largă terasă, bună pentru agricultură. Mai în sus avem o pată mare de Moldovenii în jurul vechiului vad dela Rașcov, punct însemnat de trecere peste Nistru.

De asemenea pe valea Bugului Moldovenii ocupă o bună întindere, tot pe partea stângă a Bugului până aproape de confluența cu Ingul la Nicolaev; dar sunt foarte puțini pe partea dreaptă. Dela aceste două mari zone Moldovenii se respiră peste câmpii și văi mai puțin însemnate, în păcuri din ce în ce mai rare cu cât înaintăm spre răsărit. Răsfirarea aceasta nu-i fără regulă, ca a Velicorușilor de ex. cari se știe că au venit în timpuri recente, ci se ține de marginea zonei de pădure cu stepe, care

marginile pleacă dela Tiraspol, trece pe la SE de Ananiev, pe la S și SE de Elisavetgrad, pe la S de Alexandria etc., cari orașe chiar au născut la marginea pădurei spre stepă. Moldovenii nu sunt deloc în stepe uscată din sudul Gub. Herson, dela Rasdelnaia la Cimanul Bugului și până la Nipru; ei se arată însă ca petece în zona de pădure ochiuri de stepă de la NE de orașul Balta și N. Elisavetgradului, unde se întind tot dealungul luncilor și văilor mai însemnate, ocupând pământurile cele mai bune.

Amintesc ceea ce ziceam în articolul de ieri, că fără a contesta că răspândirea Moldovenilor în Transnistria, s'a putut face și în timpuri mai recente prin colonizări, totuși după teritoriul care-l ocupă față de ape și de păduri, fugind de stepele uscate, ne arată un caracter mai de baștină, de o populație mai veche, cel puțin deodată cu Ucrainenii, cu cari conviețuiesc. De altfel chiar în veacul XV, în timpul lui Ștefan cel Mare se pomenesc într'un document 2 sate românești peste Nistru; de sigur că au fost mai multe. Despre statistică însă în numărul viitor.

G. Murgoci

Aflăm că delegația comisie bisericești, care s'a dus la Iași să ceară doi reprezentanți ai Mitropoliei Moldovii pentru organizarea bisericii moldovenești din Basarabia, a fost primită cu multă bucurie.

MUCENICII idealului nostru

Astăzi au sosit la Chișinău o parte din refugiații ardeleni trecuți în Rusia încă astă vară.

Ce poveste dureroasă au acești oameni! Nu-i condeiu care să poată zugrăvi în cuvinte suferințele lor fără margini.

Când ostile României au desființat Carpații ivindu-se fulgerători în satele ardealului, sufletul lor a plâns de bucurie, Robia ungu-rească înceta și locul ei îl lua iubirea ocrotitoare a mamei de mult așteptate. În fiecare biserică din pământul care primia cu lacrimi pe ostașii liberatori, se înălțau rugăciuni de mulțumire nemărginită pentru ceasul sfânt care aducea Ardealului sângerat solia mântuirii. Preoți și învățători, femei și copii alergau cu fețele transfigurate înaintea grănicerilor îmbrăjurați, îmbrățișându-i cu dorul ce ardea de atâtea veacuri în sufletul chinuit al neamului nostru.

Era sârbătoarea înfrățirii sfinte. Dar ea a fost scurtă. Armata, covârșită de puterea dușmanilor, se retrage. Ardealul care-și pusese inima în drapelul liberatoare pleacă și el. Mii de oameni își părăsesc casele și familia luând drumul pribegiei...

Câte suferințe nu-i așteptau pe acești oameni în calvarul lor nesfârșit! Dar le-au îndurat cu răbdare și cu bărbăție ce le-o da credința nebiruită în izbânda idealului nostru.

I-am văzut înfiorați prin orașele Munteniei cu nădejdea întoarcerii pe care le-o va deschide armata ce lupta în strămtorile Carpaților. I-am întâlnit îngrijorați dar cu sufletul senin prin văile Moldovei, robotind pentru hrană în cele mai grele împrejurări ale țării. Și când primăvara se iveau în zările albastre înviorând sufletele, speranța spre Ardeal pătrundea tot mai încrezătoare inimile încercate. Vitejii dela Mărăști ne vesteau biruința așteptată. Dar tocmai când ea avea să se desăvârșească ducându-ne în avântul ei răzbuțitor iarăși spre Alba-Iulia visurilor noastre, trădarea rusească ne-a frânt nădejdele. Miile de pribegi ardeleni erau siliți să ia de-acum drumul întunecat al stepelor Rusiei. Atunci s'a petrecut în sufletul acestor mucenici una din acele zguduitoare stări suferințești pe care numai cele mai mari nenorociri o pot provoca într'o ființă simțitoare.

Zdrobiți de durere și-au purtat suferința în coloniile dela Elisavetgrad și Aleșchi, cu gândul neconținut la țara lor iubită. O viață chinuită, cum n'au mai avut-o niciodată. Dar îi ținea nădejdea biruinții. În locul ei au venit desamăgiriile crude. Incețarea ofensivei pregătită cu atâtea răbdare și pricepere, vânzarea Rușilor, jăfulirea Moldovei prin sălbăticia

*) Pe harta pământului arabil din Basarabia și Herson alcătuită la 1853 de Moldovanul Grosul Tolstoi se înseamnă anumite pământuri cu numele „pământuri pentru oi”.

bolşevistă, starea de războiu dintre Basarabia și maximaliști, care i-a făcut pe atâta ardeleni să pătimească în ghiarele bolşevicilor ori să fugă îngroziiți prin pusturile rusești.

Și când se credeau scăpați o nouă prăpastie li se deschide: primejdia austro-germană care năvălește prin Ucraina.

Ioana spânzuraților ungurești li se arăta înfiorătoare și în groaza ce-i cuprinsese au pornit pe căi ascunse spre Basarabia. Rupți de România de unde nu le mai putea veni nici un ajutor, acești nenorociți au fost siliți să-și vândă hainele ce li mai rămăsesse spre a plăti căruțele cari să-i scoată din primejdia morții. Săptămâni întregi au călătorit din sat în sat, adeseori huiduiți și amenințați deopotrivă de bolşevici și de armatele austriace.

Sfârșiți de chinuri ei au sosit în Chişinău. Mucenicii ai idealului național, cătă, pătimire v'a rezervat soartea nemiloasă!

Ați sosit între noi cari vă plângem zilele amare, ca în loc de mângâiere să aflați că peste Prut nu vă așteaptă bucuria revederii țării învingătoare, ci jalea fără nume a unui popor îngenuchiat în fața răstignirii dela București.

In lacrimile voastre plânge Ardealul nostru nenorocit, căci voi sunteți mucenicii cari ați suferit cele mai zguduitoare dureri pentru el.

I. Mateiu.

Disolvarea parlamentului român

Citim în gazeta „România” din Iași. că noul guvern de sub președinția d-lui Marghiloman, ar fi hotărât disolvarea (risipirea) parlamentului. Oare asta înseamnă să se ia mandatul și acelor deputați din parlamentul de până acum (vreo 40-50), cari sunt plecați în țările aliate să susțină interesele României până se va încheia o altă pace, mai bună pentru neamul nostru greu încercat?

Noul parlament ar fi primit cu bine de Românii numai dacă s'ar alege pe temeiul votului obștesc și ar fi hotărât să dea pământ la țărani; așa cum a cerut M. S. Regele și după cum s'a votat în vechiul parlament.

Ziarul „România” mai scrie că d. Marghiloman ar voi să cheme la răspundere pe „toți aceia cari au pus la cale războiul”. Înțelegem că se vor fi făcut multe greșeli în conducerea războiului. Dar el a fost dorit de toată suflarea românească și cine spune că nu a fost un război drept, înseamnă să calce pe cel mai sfânt ideal al unui neam. Încercător în menirea lui. Un străin, un dușman poate să ne condamne pentru aceasta, dar un Român nu!

Nenorocirea trecătoare ce s'a abătut asupra României nu înseamnă să cauți țapi ispășitori cu orice preț — mai ales că nu-mai trădarea Rușilor ne-a adus la aceasta — ci să ne îmbărbăteze și să ne adune și mai mult pentru ziua de mâine.

D-l Savetu și-a făcut singur cursul la frontul român în atingeri cu ofițerii și soldații români. De încheiere le-am vorbit și eu violor copii, i-am hiritisit că soarta lor e pusă în mâini atât de părinți și din pachetul de gazete, pe care-l aveam din bunăvoința onorabilei redacții, la cei din grupa a patra le-am împărțit câte-o „România Nouă” pe care ei au primit-o cu mare drag și spuneau, că au să o cetească acasă părinților.

M'am departat cât se poate de mângâiat și în inima mea doream scumpei Basarabii tot învătători ca d-na și d-l Savetu.

Multe lucruri de felul celor arătate s'ar putea scrie, cred însă că și atâtea sunt de ajuns ca să putem trage concluziuni folositoare.

Intrebarea cea mai de căpetenie care nu poate suferi nici amănare, nici cruțare față de nume și nimic ce-i stă în cale și-i este potrivnic, este naționalizarea școlilor pe toată linia.

Invățătorii, cari n'au vrut și nu vor să asculte cursurile de limbă românească și nici pe cele particulare nu se îngrijesc de aceasta, ba chiar ei declară, că n'au mare voce să lucreze în Basarabia românească, pe lângă toată nevoia de învățători, trebuie numai decât sloboziți din posturile lor. Acele fețe de învățători, cari numai de nevoie au căutat scutul școlii și au o pregătire decătușa clase secundare, și nici limba nu o cunosc în deajuns, nu trebuie admisi nici la cursuri, fiindcă după cum am văzut cu felul acestora se fac numai cheltuieli zadarnice.

Dep. Misircov spune, că dacă vom da drumurile de fer în mâna altora de voe, apoi nu le vom mai putea lua înapoi. Celor cari spun, că drumurile le vor fi luate cu deaslea el răspunde, că contra silurii se poate da protest și dreptul nostru ne va fi întors înapoi.

Dep. Coerlă susține părerile oratorilor care snt contra convenției. Dep. Crihan. Nu mă mir deloc, când iei aici la tribună și vorbește cu atâta răutate împotriva noastră un domn ca Tiganco, Gherman, Misircov și alții, dar mă măhnesc foarte mult când văd, ca iese și cântă în unison cu danșii un flu de moldovan. Și întorcându-se spre deputatul Coerlă, îi zice: „Păcat de tine, mă băiețo!”

Președintele îl posteste pe orator să se fie mai aproape de tem.

Mă doare inima răspunde el când văd atâta răutate în mijlocul fraților noștri.

Se spune că trebuie să mai așteptăm cu drumurile de fer. Dacă n'aveam bani, apoi vom găsi vom mai vedea. Dar dacă nu apoi și singură de sine vremea va face... Eu mi-aduc aminte în clipa aceasta, de alt popor nenorocit din Rusia mare, care a perit numai de acia că a avut tot așa niște conducători, cum îi avem noi astăzi. Mai departe oratorul amintește despre purtările sovaitoare acelor de alt neam din zilele din urmă și spune, că și atunci cu toate, că țara se prăpădea, când a venit momentul să ne hotărâm la ce din urmă pas, stăria ne-nu spus ce ci mai bine merg eu bolşevicii decât eu România.

Iată care este pricina adevărată a împotririilor lor. Credeți domnule zice oratorul că dacă azi ar merge vorba despre o convenție cu România, ci eu Ucraina, nu Bulgaria sau cu altcineva, ați auzi vr un cuvânt din gura acestor nelămurii?

Țăr, mai mari ca a noastră de multe ori nu-și pot purta toată gospodăria și ele atunci dau o parte sau alta a gospodăriei lor spre folosirea altora pe o vreme.

Chiar Rusia uriașă din anul 1904 până la 1913 a fost legată cu Germania cu niște învoeli foarte grele. De acia oratorul îndeamnă să nu ne temem de această convenție și să fim uniți cu propunerea ministrului, mai ales, după ce condițiile sunt cele mai ușoare.

Dep. Cazaciu, povestește, că el fiind ales în comisia pentru cercetarea convenției cu alți gase deputați din Sfatul Țării, la urma urmei s'au pomenit cu doisprezece delegați în această comisie. Acești din urmă au venit de capul lor, spunând numai că au mari interese în treaba cailor de fer, și deputații au avut o luptă înverșunată cu acești nepotfiți, cari apărau nu interese economice, ci cele politice. Cea mai neingăduită pentru danșii era România.

Viceprez. Halippa spune, că apărătorii de acia ai norodului am avut mulți dar proști. Ei nu-și dau sama ce fac.

El arată ca exemplu orașul Chişinău și spune, că mulțimița organizației slabe avem tranvași dar am rămas numai cu amintirea lui Tot. Și așa vom păți și cu drumurile de fer. Aclo se cer mașini, cărbuni, oameni, și ce să facem dacă

pe dânsa și numai în zilele de ne urmă a prins ceva a-și veni în fire mulțimița oștilor nemțești. Rămâne deci numai România și numai eu dânsa putem face învoia.

Dep. Tiganco în numele secției țărănești spune, că secția e contra încheierii convenției, căci exploatarea drumurilor de fer ce și ori care altă exploatare, care se face ori unde de cătră o țară străină e totdeauna păgubitoare pentru popor. ne mai vorbim chiar de colorul național. Drumurile de fer sunt arterile țării și dacă le dăm în mâni străine prin aceasta le dăm toată puterea asupra vieții noastre.

Vorbitorul amintește despre asemenea exploatări făcute de Anglia, Germania prin alte țări străine mai ales prin coloni, și propune să mai așteptăm cu încheierea convenției, poate vor sosi alte vremi mai bune.

Dep. Gherman în numele minorităților spune, că aceste minorități cunosc starea grea a Guvernului, dar totuși trebuie să mai așteptăm, că situația politică e aproape în fiecare zi să schimbe și se poate schimba și starea noastră.

Dep. Misircov spune, că dacă vom da drumurile de fer în mâna altora de voe, apoi nu le vom mai putea lua înapoi. Celor cari spun, că drumurile le vor fi luate cu deaslea el răspunde, că contra silurii se poate da protest și dreptul nostru ne va fi întors înapoi.

Dep. Coerlă susține părerile oratorilor care snt contra convenției. Dep. Crihan. Nu mă mir deloc, când iei aici la tribună și vorbește cu atâta răutate împotriva noastră un domn ca Tiganco, Gherman, Misircov și alții, dar mă măhnesc foarte mult când văd, ca iese și cântă în unison cu danșii un flu de moldovan. Și întorcându-se spre deputatul Coerlă, îi zice: „Păcat de tine, mă băiețo!”

Președintele îl posteste pe orator să se fie mai aproape de tem.

Mă doare inima răspunde el când văd atâta răutate în mijlocul fraților noștri.

Se spune că trebuie să mai așteptăm cu drumurile de fer. Dacă n'aveam bani, apoi vom găsi vom mai vedea. Dar dacă nu apoi și singură de sine vremea va face... Eu mi-aduc aminte în clipa aceasta, de alt popor nenorocit din Rusia mare, care a perit numai de acia că a avut tot așa niște conducători, cum îi avem noi astăzi. Mai departe oratorul amintește despre purtările sovaitoare acelor de alt neam din zilele din urmă și spune, că și atunci cu toate, că țara se prăpădea, când a venit momentul să ne hotărâm la ce din urmă pas, stăria ne-nu spus ce ci mai bine merg eu bolşevicii decât eu România.

Iată care este pricina adevărată a împotririilor lor. Credeți domnule zice oratorul că dacă azi ar merge vorba despre o convenție cu România, ci eu Ucraina, nu Bulgaria sau cu altcineva, ați auzi vr un cuvânt din gura acestor nelămurii?

Țăr, mai mari ca a noastră de multe ori nu-și pot purta toată gospodăria și ele atunci dau o parte sau alta a gospodăriei lor spre folosirea altora pe o vreme.

Chiar Rusia uriașă din anul 1904 până la 1913 a fost legată cu Germania cu niște învoeli foarte grele. De acia oratorul îndeamnă să nu ne temem de această convenție și să fim uniți cu propunerea ministrului, mai ales, după ce condițiile sunt cele mai ușoare.

Dep. Cazaciu, povestește, că el fiind ales în comisia pentru cercetarea convenției cu alți gase deputați din Sfatul Țării, la urma urmei s'au pomenit cu doisprezece delegați în această comisie. Acești din urmă au venit de capul lor, spunând numai că au mari interese în treaba cailor de fer, și deputații au avut o luptă înverșunată cu acești nepotfiți, cari apărau nu interese economice, ci cele politice. Cea mai neingăduită pentru danșii era România.

Viceprez. Halippa spune, că apărătorii de acia ai norodului am avut mulți dar proști. Ei nu-și dau sama ce fac.

El arată ca exemplu orașul Chişinău și spune, că mulțimița organizației slabe avem tranvași dar am rămas numai cu amintirea lui Tot. Și așa vom păți și cu drumurile de fer. Aclo se cer mașini, cărbuni, oameni, și ce să facem dacă

n'aveam bani. Dacă nu vom încheia, trenurile noastre vor sta cu totul. Trebuie să stăm de vorbă cu cei cari pot să ni le pue în mișcare și această poate s'o facă numai România altfel noi vom rămănea desparțiți de țară.

Acum dacă e vorba chiar și de priviri politice, t'ebue să spun, că și din acest punct de vedere acest ouz ar trebui numai să ne bucare, eaci, după declararea neafării noastre, România e cea dinții care ne recunoaște. Ea vorbește azi cu noi ca cu o țară independentă. Ar fi un păcat să nu ne folosim de acest prilej.

După el mai dă lămuriri înă d-l ministru Bosie Codreanu imputericiții minorităților cer înainte de vot să se facă pauză ca să se sfătuiască. Această propunere o susține secția țărănească și pauza se face.

După pauză propunerea că Sfatul Țării în principiu se învoaște să facă convenție cu România pentru exploatarea drumurilor de fer, se pune la vot și cu 70 de voturi contra 40, cu unul care s'a abținut, se primește.

Apoi se primește legea despre sporierea (plății) pentru telefoane și pentru postul unui ajutor de șef al postelor și telegrafelor. La ceasul 1. din noapte ședința se încheie.

Raportor.

Dela universitatea populară

— Joi 8 Martie. —

D. prof. Tofan își continuă lecțiile din „Istoria națională”. Arată că creștinismul poporului român e de origine latină, cuvintele, terminologia bisericească în cea mai mare parte se derivă din limba latină. Vorbește de retragerea legiunilor romane din Dacia Traiana, fapt de care folosindu-se istoricii străini au afirmat că întreg poporul a trecut Dunărea și numai după zece veacuri a venit din nou în locurile din nordul Dunării.

Istoria noastră au respins aceste afirmări răutăcioase și au susținut cu puterea științei, continuitatea elementului român în Dacia. Că munții Cărpai au fost totdeauna centrul în jurul căruia locuiau Românii, arată și schimbarea reședinței Domnului — treptat cu largirea hotarelor celor două principate — dela Miază-noapte spre Miază-Zi.

Vorbește despre așezarea Slavilor în locurile noastre, și înrauirea lor asupra poporului românesc.

D. Poraciu vorbește despre epociile și straturile geologice, felul cum s'au format în Basarabia dealurile și văile: cum aceste dealuri le surpă, le mijorează mereu apa.

Indreptare

La plângerea noastră că poșta nu în bazi românești, primim din partea d-lui Crivei două acte prin care arată că a făcut încă din 31 Ianuarie de două ori întrebare la Direcțiunea generală a Poștelor în privința cursului leului românesc, fără să primiască vre-un răspuns. Nădăjdum că în urma acestei desvinovății se vor lua măsuri, pentru lămurirea acestei întrebări. Ei se spune de altfel că nici la casierie nu se primesc banii românești.

INTREBARI

Maxim Lupu, voluntar ardelen, roagă pe cunoscuții din Reg. Turda și Alba Iulia să-i scrie pe adresa: M. S. Lupu, Coloana I de Subsisterță, Divizia V. Secția I.

Ulise Iancu, de la școala de ofițeri din Botoșani caută plutonierul Traian Baluajan, fost furier la Corpul voluntarilor români din Kiev.

SALA EPARHIALĂ

Luni 12 Martie 1918, ora 9 seara, va avea loc un mare Festival Artistic Muzical, dat sub patronajul Societății Culturale a Românilor din Basarabia, de către D-na Drăgulinescu-Stinghe, celebra primadonă a Operei Române din București, D-l Niculescu Bassu, primul Bas al Societății Române de Operă, cu concursul renumitului violonist Socrate Barosi și a Maestrului Cavalier Umberto Pessione, dirijorul Orchestrei Operei, cu un bogat repertor din operele cele mai însemnate ale renumiților compozitori Gounod, Verdi, David, Auber, Delibes, Isonard, Offenbach, Sarasate și alții. Se vor cânta și arii naționale. Prețul locurilor 15, 10, 5.

ȘTIRILE ZILEI

Soldații moldoveni și vânătorii români. Și pe cât ni de drag noua și chiar străinilor din Chişinău, când vedem vânătorii români trecând înși, tânând frumose marșuri din goarna sau cu glasul — pe atât de mult ne doare când mai vedem grupuri de soldați moldoveni trecând în marșul greoi și lăbărtat al Rușilor de altă dată și cântând cântecul rusești pe cari tot așa le auziam și prin România atunci când „tovarăși” ruși pregătiau n'orocirea ei...

O, când va veri odată timpul să nu mai putem deosbi pe soldații moldoveni de vânătorii români ?!

Desființarea prețurilor maxime. În „Monitorul Oficial” din Iași a apărut decretul regal prin care se desființează prețurile maxime pe alimente.

In Dubasari. In Dubasari a sosit o corabie din cele formate de gen Șerbacev. Ceata e din 500 de ofițeri și câțiva soldați. Ei vor să facă „Rusia Mare” cântă „Boje țarea hrani” (Doamne țară noastră păzește!) alungă comitetele etc.

Acuma numai se vede b'ne ce primejdie erau cetele aceste, cari începuse a se forma și în Chişinău. Ce nevoș ar fi adus ele, dacă ar fi fost lăsați ofițerii ruși să se organizeze.

Din Tiropole. După fuga bolșevicilor, locuitorii au început a se întoarce către vechile lor Mulți sunt uși, averea tuturor e prădată, târgul de lângă malul Nistrului a fost bombardat de câteva ori de către bolșevici, fără nici un scop. Judecătorii fusesse desființate și înlocuite cu tribunalul revoluționar. Acuma început eu începutul vieții se întorcește la loc.

Circulația trenurilor. Intre Odesa și Chiev s'a început circulația regulată a trenurilor.

Schimb de mărfuri între Germania și Ucraina. Germanii anunță că au ajuns la înțelegere cu delegații ucrainieni, în Kiev, în privința schimbului de mărfuri. Și acum, după această „înțelegere” nemțească va începe stăorcerea Ucrainei. Ori noi știm că ei o storc deja de mult...

Cele din urmă știri. Germania au ocupat Petrogradul — Petrogradul, Odesa și Niocolae sunt cuprinse fără lupte. Maximaliștii au fugit din Odesa în Sevastopol. In Niocolae Nemții au pus mâna pe șantiere (verfurile) Sunt ocupate Hareov. Curse și alte puncte însemnate. Hareov a fost parasit de bolșevici cu cea mai mare grabire.

In Reichstagul german. După o dare de samă făcută Reichstagului într-o lumină optimistă, deputații au votat guvernul 15 milioane de mărci pentru nevoile războiului.

Cine le va plăti? Maximaliștii și China. Petrograd. Sovietele din Siberia au ajuns la înțelegere deplină cu China în ce privește îndreptarea liniei de graniță.

America și Olanda

Picș dinteile Wilson a dat ordin să fie confiscate toate vasele olandeze, deoarece după știrile de pe urmă Olanda a respins cereră a Aliatlor cu privire la trecerea tonajului ei în seama lor.

Ratificarea tratatului de pace. Rada Ucraineană a ratificat tratatul de pace încheiat cu Germanii.

Pacea Finlandei cu Rusia Mare. Guvernele maximalist și cel din Helsingfors au încheiat pacea, după care Finlanda cedează Rușilor o parte de pe malul golfului Finic și în schimb primește o parte de pe malul Oceanului înghețat.

Mobilizarea în Ucraina. In Ucraina sunt chemați la oaste 3 ani din urmă. Rada face mobilizarea sub motivul, că un Stat are nevoie și de o armată regulată, învătată după cele din urmă eeriști ale tehnicii militare. Armata ucraină va fi construită după chipul armatei franceze. Ea nu va lua parte de la viața politică și nici chiar la alegerea în Constituanta.

Japonezii înaintează. Gazele rusești tipăresc știri, că japonezii după ce au ocupat Vladivostocul, au înaintat în Manchuria, de unde au pornit spre Celeabinsc. De acolo se zice că ei vor merge înainte pentru a ajuta la Orenburg, din Rusia Europeană. Nu știm însă intru cât aceste știri se potrivec cu adevărata situație.

Ucraina și misiunile militare aliate. Berlin.— Prin circulația ministrului de războiu al Ucrainei, toți ofițerii francezi, belgieni și englezi sunt poștiți să părăsească hotarele Ucrainei.

Gherosonul în mâinile Germanilor. Generalul de infanterie Kosch a ocupat cu trupele sale orașul Cherson.

Poșta Redacției. D-lor Dumitru Stoica, Ioan Vasiliu și Ion Costache: Postul de șofer e deja ocupat.

Răsplată de 10.000 de lei. Se dă aceluia care va afla și denunța unde se află colecția de tablouri de Grigorescu, furată din trenul care a venit dela Iași în gara Chişinăului.

A se adresa. Colonelului Gogu Hiescu, Str. Bucșănescu No. 15, Iași.

De vânzare. De vânzare un cal frumos pentru călărit, de 8 ani, mers excelent atât la facton, cât și la călărit, potrivit pentru ori și cine caută un cal de cavalerie. Se poate vedea în str. Sadoviana colț cu Mihailovseca la circumscripția direcțiunii de etapă.

De întrecut pe soldatul Zolotov.

Cronica școlară

Neajunsurile învățământului popular în Basarabia

V

Februarie 27. Satul adâncii în vale e învalit în ceața dimineții. Frumoasa clădire a școlii de pe deal își mană fumul din coș drept spre cer. Indrept căruța de poșta la casa de obște și eu o iau spre școală. Era la opt, mai puțin haina fără să fiu observat în tinda școlii și ascult.

— Copii, ați adus capeciile? — Adus, fu răspunsul.

— Bine, am să trimit la țarg și când vom merge la cuminăcat îl vom atârna deasupra inimii pe piept. — Am înțeles numai decăt, că era vorba de mândrul nostru tricolor, recomandat școlilor într'o lecție a mea din „România Nouă” inima mi se umplu de bucurie și intrai. Școala plină de copii, tot atâția mici Moldoveni senini la față și curăței, de-ți era mai mare dragul să-i privești, mă primesc cu un ridicat în picioare. O singură bancă era goală, dar iată intră și cei doi gospodari ai ei și acum școala e vrednică de zugrăvit.

Invățătorul acum aprinde candela din fața iconei din colț elevii vor uimirea mea încep a cânta pe frumoasa melodie cunoscută în România: „Tatăl nostru carele ești în ceruri...” apoi își fac pătrunși de evlavie sârbătorească de trei ori cruce și nouă ne spun în cor „bună dimineața!” Emoția mea era la culme.

Mă apropiu de invățător și îi șoptesc: „D-le, ai câte 15 minute de fie-care obiect, și pentru fie-care grupa, să-mi arăți tot rezultatul muncii d-tale de până acum”. Al meu și al nevastii mele, imi răspunde, că eu lucrez de

abia o lună, de când am venit dela frontul român. Și doamna învățătoare, care simțise venirea mea, se furia și dânsa în școală. O recunoscu numai decăt, era una din cele mai silitoare la curs. Toate răspunsurile: din citit, scris, aritmetică, vorbire, istorie cu foarte puține excepții au fost cât se poate de frumoase. Mai ales recitarea diferitelor poezii, ținute într'o dicție curat românească, cu o nuanță dulce de grai moldovenesc, apoi cântările: Mult e dulce și frumoasă, Bravi ostași și împărate cresc, toate mândrul nostru tricolor, recomandat școlilor într'o lecție a mea din „România Nouă” inima mi se umplu de bucurie și intrai. Școala plină de copii, tot atâția mici Moldoveni senini la față și curăței, de-ți era mai mare dragul să-i privești, mă primesc cu un ridicat în picioare. O singură bancă era goală, dar iată intră și cei doi gospodari ai ei și acum școala e vrednică de zugrăvit.

Invățătorul acum aprinde candela din fața iconei din colț elevii vor uimirea mea încep a cânta pe frumoasa melodie cunoscută în România: „Tatăl nostru carele ești în ceruri...” apoi își fac pătrunși de evlavie sârbătorească de trei ori cruce și nouă ne spun în cor „bună dimineața!” Emoția mea era la culme.

Mă apropiu de invățător și îi șoptesc: „D-le, ai câte 15 minute de fie-care obiect, și pentru fie-care grupa, să-mi arăți tot rezultatul muncii d-tale de până acum”. Al meu și al nevastii mele, imi răspunde, că eu lucrez de

„SFATUL ȚĂRII”

Ședința dela 5 Martie

Convenția cu România

Ședința se deschide seara la 8 ceasuri în niștea sub președinția d-lui Iuculei.

Ministrul cailor ferate, d. Bosie Codreanu, aducând la cunoștința adunării, că în misterul în temeiul legii votate de Sfatul Țării, două zile în urmă, a hotărât să încheie o convenție cu România pentru exploatarea drumurilor de fer. — spune, că deși guvernul în temeiul acestei legi are voe el însuș să facă convenții, dar deoarece, comisia alcătuită pentru prelucrarea învoeliilor ce se propun și a ajuns la o deplină unire, el, ministru, nu-și ia asemenea sarcină grea și roagă ca Sfatul Țării să-și spuie principiul părerile sale.

Convenție. Ministrul arată încă odată, că drumurile de fer se strică, buni n'aveam și n'aveam nici putere, ca să ne apărăm drepturile noastre. De aceea pân'acum și Șerbacev și alții ca danșul, gospodăresc nestinghrit în țara noastră și nici nu vor să ne știe. Prin urmare e o nevoie neapărată, că noi să facem o învoială cu vro țară mai puternică dintre megieșele noastre.

Căutând pe acest prieten, noi n'am găsit altul mai bun ca România, căci ea ne propune cele mai potrivite condiții și ne dă chiar voe, să rupem învoiala când vom vrea.

Dep. Cijevski în numele blocului moldovenesc spune, că blocul întrotot împărtășește părerile Guvernului și găsește, că până-când Stăpanirea noastră nu poate lua în mâinile sale slabe o treabă atât de mare e nevoie să alergăm la ajutorul megieșilor. Jusă cine sunt acești megieși cari ar putea să ne ajute? Ucraina și România — zice oratorul. Dar Ucraina e tot atât de slabă ca și noi. Bolșevicii mai au scos-o la capăt și

Luleaua Neamțului

— Epizod din bătălia dela Mărășești —

(Din broșura „Bătălia dela Mărășești” ce se va pune în curând sub tipar).

Epizode eroice în luptele dela Mărășești de sigur au fost atâtea, încât nu le-ar încapa nici o carte voluminoasă. De altfel întreaga bătălie dela Mărășești, nu a fost decăt o epopee eroică, în care fiecare ofițer și soldat al nostru își are partea lui de cinste.

Amintesc doar un singur episod nostim, care și caracterizează de minune

șeful Germanilor la Mărășești:

— Soldatul Peter Andersen din reg. 253. comp. 2-a (Div. 76 prusacă) fiind într'un post avansat, în ziua de 28 Iulie, în cursul unei pauze, a surprins în niște tufe de sălcii pe un vânător al nostru (numele lui imiscăpă, trebuie să fie cunoscut la Div. 5), care se

cam îndepărtate de compania lui.

Neamțul, un prusac bărbos, cu casca cât un ciaban, avea două decorații pe piept. Dar mândria lui era o lulea colosală de spumă îngălbenită, de care atârnavă ciucuri împlețiți în toate culorile aliaților săi mongolo-turco-bulgari, iar capacul reprezenta însuș capul cubic al Kaiserului. Cu această lulea în gură cutreierase el toate fronturile, în decurs de trei ani și șefii îl admirau pentru calmul și temeritatea lui. Cu această lulea în gură se repezise și la Româniul nostru să-i scoată ochii cu baioneta.

Ce era să facă bietul român? Armamentul și l'ășase în tranșee, ba nu avea înă îndemnată nici măcar un par sau o piatră ca să-l pocniască în cap pe Neamț — și a trebuit să se predea.

Neamțul i-a făcut semn soldatului nostru să plece înainte și o luă la stânga, printre tufele Siretului, să-l ducă prizonier la ai săi. În drum, ce s'o fi gândit Neamțul, să-și aprinză luleaua, să-și ducă fumând prada la Herr Oberleutenantul său, care să-l admire acum a treia oră și pe acest front și eventual să i dea încă o cruce... de fier.

Erau aproape de calea

ferată ce cotia spre Mărășești. Neamțul s'a oprit să-și aprinză luleaua și cum bătea vântul dinspre sud, s'a întors un moment spre nord, ca să nu i se stângă chibritul. A pufăit de căteva ori, apoi a căutat mirat împrejur. Soldatul nostru, un Oltean șugabăț, observă că Neamțul, aprinzându-și luleaua, a pierdut direcția și încercă de grabă să-l păcăliască:

— Încotro vrei să mă duci Neamțule, la Focșani, hai? — Focșani, Focșani, ja! — atât a înțeles și Neamțul. — Apoi Focșanii îi încoace — i a zis al nostru arătându-i direcția înainte,

cum erau întorși cu fața spre nord.

Neamțul fără să bânțuiască ș